

Mỗi năm, sau lễ Giáng sinh và đầu năm dương lịch, tôi tiễn lành lặn nh nh nh nh trong tâm mắt tôi niềm nào. Ngày tết cổ truyền tôi, tôi thêm một tuổi, để thấy cuộc sống qua cho một tuổi già sắp tới. Có những bài thơ chép trong đầu, có hai mươi mốt ngày đầu xuân quây quần trong ván tam cúc bên chén búp bê hàng xóm nhà tôi nấu bánh chưng thu nào. Có những bữa cúng tết niên, cả gia đình sum họp những cũng có lúc bận rộn một mình đón giao thừa trong nỗi buồn da diết. Để sống thẳng thớm trong một đất nước chiến tranh in hằn trong tâm thức. Đi học, đi lính, đi tù, đi vượt biên, bao nhiêu chuyến đi là bấy nhiêu trùng trùng kiếp nếm. Ở Sài Gòn, ở Pleiku, ở Phước Long hay ở Orange County, cuộc đời cứ trôi đi, có lúc là những cơn sóng ngồng nghiêng những cũng có lúc là cơn xuôi dòng thắm thắm. Nếu viết được những trang nhật ký, ghi lại một buổi chiều năm hiu hắt quê người, thì có lẽ tâm lòng sẽ nhẹ nhàng hơn vì những gánh nặng miệt mài từ dĩ vãng. ...

Thời gian đi qua thật nhanh. Thời thoát, một đời người, tôi tiếp nhau, năm tiếp năm, tháng tiếp tháng. Không ngờ, tôi đã ở đây tôi 27 năm, và trải qua 27 cái tết.

Làm sao quên được cái tết đầu tiên ở xứ người, đi chùa đêm giao thừa để nhớ lại cái tết xưa qua ở Sài Gòn, đang lang thang trên một cửa sông ở Vĩnh Châu đứng đêm giao thừa để lên ghe nhô ra ghe lớn cho một chuyến vượt biển bắt thành. Cái đêm xưa để sống Việt Nam còn đang lơ lửng trong cảm giác để thấy cuộc đời mình đi qua một thời kỳ khác và sự phiêu phôi đầu hờn nhòa để hòa nhập vào cuộc sống mới ở đây. Lúc ấy, vừa hơn ba mươi, mà sao nghe mình già cỗi rồi. Những, tết cổ xưa là những hoài vọng và tin tưởng rằng cái giá của những ngày tháng dần tâm lý cho một chuyến đi không ưong phí. Sẽ đi vào cuộc vui bàn tay trống vui quyệt tâm xây dựng một cuộc sống thoải mái từ do..

Sống ở nơi có đồng người Việt nên những cái Tết đầy đủ hương vị quê hương. Bánh trái kẹo

một ê h , ở đây , có ngõ i giàu l n ngõ i nghèo đ u th a s c bày bi n v t th c cho nh ng ngày xuân sung túc. V v t ch t thì nh v y, nh ng sao trong lòng , hình nh m i ngõ i th y thi u thi u m t đi u gì. Không bi t , có ph i là ni m giao c m t đ t tr i, khi chúng ta ph i r i b quê h ng.

Đi l chùa x ngõ i, sao v n nh bu i l chùa Vĩnh Nghiêm , Xá L i. Đêm giao th a làm sao quên đi l Lăng Ông, đ p diu nam thanh n tú. Ghé ch hoa Bolsa , l i nh đ n r ng hoa đ ng Nguyễn Hu ngày nào v i h ng v trái qu t v t tr m còn th m mùi tinh ngh ch thu thanh xuân. Làm sao quên, k ni m cũ. Nh nhưng mãi, nh ng bóng dáng x a. Th i ti t l nh l nh bu i cu i đông l i càng làm tăng thêm ni m hoài v ng. H m t b c phong. ở đây, không ph i gió b c mà sao lòng tr ng tr i. Ngày đ u năm, là đ p nhìn l i nh ng cái t t trong đ i. ..

Ngày m ng m t t t x ngõ i, bu i sáng mù s ng đi làm trên xa l , m i ngày nh m i ngày, t ng nh đ n cái t t quê nhà . M t th i gian đã qua, bi t bao nhiêu là k ni m . ..

Khi đi lính, m y năm l Pleiku là m y cái t t xa nhà . Chi u ba m i, lái xe đi quanh m y con phố v ng ngõ i vì m i gia đình đ u lo cúng ki ng bu i giao th a, th y t nhiên trong lòng m t chút gì tr ng v ng. Nhìn vào nh ng bàn th h ng khói nghi ngút l các nhà ngoài phố , th y nh nhà , nh gia đình tha thi t. Nh ng bài hát đón xuân , l i càng làm sâu đ m thêm n i bu n. Em, bây gi xa, có còn nghĩ ng i nh nhưng gì anh, bây gi ? ..

Có năm bi t phái Qu ng Đ c , có năm bi t phái Ban Mê Thu t, ở đâu thì cũng là t t xa nhà. C bi t đ i xúm nhau nh u nh t say kh t đ qua nh ng ngày đ u năm . Nhi u khi đi bi t phái còn vui h n là đ n v . Đ u sao , cũng có nhi u ngõ i chia s chung cái n i cô đ n c a m t mùa xuân xa x .

Có m t ngõ i lính tr làm th . Th c a đêm ba m i t t bu n l Pleiku năm 1972. nh ng câu th đã cũ h n ba ch c năm :

Cu i năm th p ng n h a châu

Soi ai đôi m t v i s u ch n xa

Ưng đi, năm n vào qua

Trong ng m đ ng, th y v òa n i riêng

T c g m còn nh tu i tên

M ng cung k m th y lãng quên tháng ngày

Không gian có h p m tay?

Trên đ nh núi cu n t ng mây ch p chùng

C m súng b n vào không trung

Men nào cho h t n cùng n i ta ?

H ng nào mù m t quê nhà

Con chim núi , n o quỳên ca b c lòng...

Sau năm 1975, là m t cu c đ i đ i. N c m t, C ng quân vào Sài gòn, chúng tôi tr thành b i quân. Nhà tan, c gia đình tôi di t n. Mình tôi k t l i, đ vào tù v i t ng khá hi n hòa “ đi h c t p c i t o “. Nh ng m i ng i đ u ng m hi u, ch ng có h c t p gì c , mà ch là m t bi n pháp tr thù c a nh ng ng i chi n th ng. Tủ còn có án , còn có th i gian n đ nh đ tr v .

Còn cái tôi thì, một cách rất cơ bản, hiểu sao thì hiểu, tất thì được cả. Mà tất được để nghĩa ra sao, thì, chắc ai có quyền lên nói ra cả...

Năm 1978, đã đến thời hạn ba năm. Tất nhiên là sẽ được trả về. Nhưng đâu hay việc này vậy tan như bột xà bông. Tết năm này, là một cái tết đáng nhớ của đời tôi...

Trời tôi, một số khá lớn những người tù đã được về. Số còn lại trong những lần trở lại trại đông đảo nay khá vắng vẻ. Giai đoạn này sẽ có sự chuyển giao từ bộ đội sang công an nên những công việc lao động cũng chiụ ít. Nhưng, tình hình những người tù thì vô cùng bị quan. Cái tết này lại từ mùa hè chuyển sang mùa đông lạnh giá. Những người bị tù, mỗi ngày nào còn nắm tay nhau bên cạnh nhau, bây giờ, sắp nắm tay nhau rồi. Những người được về là những kẻ may mắn còn những người khác, chỉ đợi một ngày về trong cái lo lắng của những án tù không thể hạn cho mình...

Còn số là bộ chuyển của ngành coi tù. Một mặt, đến buổi, lúc cần lúc nhu, khi thì hăm dọa, khi thì vuốt ve, người tù hoàn toàn bị khống chế và mọi sự phản kháng đều bị chế ngự một cách có kế hoạch. Nhưng khi những tin đồn xuất phát từ quần giáo có lúc những người bị pháp răn đe, có lúc những người xoa dịu những căng thẳng. Và, bị pháp chuyển trở lại những xuyên, để mọi người tù khó có thể vượt nhau. Thời gian những ngành xoa dịu vậy chứ thật ngắn, rồi đâu rồi vào đó. Rồi lao động cật lực, rồi kể luật sát, rồi bị bắt giam, ...

Thời gian này là cuối năm 1978, khoảng từ ngày giáng sinh đến tết nguyên đán ở Phước Long, tỉnh Sông Bé. Những "ăng-ten", thấy hăm dọa báo cáo anh em cũng không được vì sợ mình nên cũng ngại ngại trong công tác chó săn và hoạt động ít đi thấy rõ. Anh em cái tôi do thế hạn. Ban ngày thì lao động mệt mỏi, quần giáo và vệ binh còn phải sợ sự sợ hãi ra biên giới Việt Miên đang có liên quan. Buổi tối, tập hợp nhau lại hát nhạc vàng, thậm chí có khi còn pha vào nhạc chính huấn hồi trại, mà chế ngự thấy được tình hình. Lúc trại, như thế là có chuyển biến ngay...

Đã bao nhiêu năm qua, tôi vẫn còn nhớ đêm giao thừa năm 1978 ở Phước Long. Một đêm mà những người tù cầm tay nắm giữ với nhau hạnh phúc và chia sẻ với nhau những khó khăn. Cùng lĩnh cảm với nhau rằng ngày về vô định và khi công an thay bộ đội làm quần giáo thì chắc chắn cuộc sống tù đầy sẽ khác nghiệt khó khăn hơn.

Sau bữa cơm chiều cuối năm, cũng có chút thức ăn, có chút trà ng ,... nhưng sao ai cũng dầu dầu nét mặt. Trôi núi rừng thì sớm nên cái lạnh càng tăng thêm để buổi giá cả an ủi buổi.

Giờ này, ở nhà, chắc có nhiều người và nóng lòng, con mong cha. Bây giờ đây, mặt mù tối lại, ai mà chắc cảm nhận phân vân. Ngày tết là ngày cả sum họp. Thân thì từ, biết lúc nào trở về gặp được con, gia đình,...

Nhưng có mặt số buồn trở, phần đông xuất thân từ trường Võ Bị Đà Lạt, thì lại không để nỗi buồn tràn ngập. Họ hào hạo góp thức ăn thức uống để cho các mặt đêm giao thừa chung cho mặt người. Và hình như mặt người trong đời đời họ ng ng. Mặt bàn thức ăn bày ra, cũng có đèn nến, bánh mứt. Dù đến số, nhưng m cúng. Dù sao, cũng có những người bên cạnh nhau để không có những gì tốt đẹp, không có những tình thân dài lâu trong đêm trở về.

Nhưng tình hát, buổi đầu là những buổi nhấc ngoi quic mà anh em ngày trang gọi là nhấc Liên Xô để che mặt quic giáo. Nhưng về sau, dần dần tâm tình để các mặt ng và mặt người mặt lúc quên đi cái nghĩ t cả tù đày để tình nhấc chuyên chế để ý tình cả những người luôn hy vọng. Nhưng bài tình ca những nỗi nhấc vui là khúc dạo đầu.

Có lúc nhấc buổi, đây như thế. Có lúc, nhấc là lại tha thiết cả trái tim trao gửi. Có anh buồn đã hát buổi cơm lòng bài “ Xuân này con không về “ cả Trữnh Lâm Ngân. Sao lại có ngôn ngữ thích hợp đến thế. Dù tình cảm hơi trễ là cả anh lính chiến phải xa nhà vì nhiệm vụ, nhưng lúc này, tình như trở nên chi n và n còn . Nhưng người tù, hát với nhau cảm khái:

“Nếu con không về chắc mặt buổi làm mái tranh nghèo không người sẽ sang khu vực tu hoa vàng mừng xuân. Bởi trở về ngay chờ mong anh trai sẽ đem về cho tà áo mới ba ngày xuân đi khoe xóm giềng...”

Có mặt buồn nhấc “ Nếu mặt cho Saigon “ thức ra là cả Nguyễn Đình Toàn nhưng lúc này chúng tôi đến là cả nhấc sĩ Phạm Duy từ ngoi quic gọi nỗi niềm về . Nhưng thân yêu trao gửi cho mặt thành phố tràn đầy niềm. Tin đến tuy thức thì thức nhưng lúc đó cũng hâm nóng cho cõi những nỗi niềm . Và, cũng thức là say sả, nhưng nỗi nhấc và ngôn ngữ:

“Saigòn ơi! Đón nhong ngày ôi hè phố xôn xao Trong niềm vui tiếng hò câu chào sáng đời tôi
thắm vờn sắc màu . Còn gì đâu! Ai đã xa nhà hàng me già Thu công viên hoa vàng tiếng đá
Saigòn ơi Đâu nhong ngày mùa buồn khoác áo đi Tay cầm tay nói nhong nhong gì Nhong quỳ
hoa quán nhong đêm vờ còn rờn ràngiong hát Khánh Ly...”

Bây giờ nghe lời bài hát này, cũng như nghe lời nhạc Trịnh Lâm Ngân “ Xuân này con không
vờ”, đã mấy chục năm qua mà sao vờn nghe trong lòng gợn lên nhong dây rờn rờn cảm xúc.

Tôi như chúng tôi có hát nhong bài nhạc Chính Huân thuở nào trong đêm giao thừa . Nào “
Cờ bay cờ bay trên thành phố thân yêu vờa chi mờ mờ đêm qua bóng máu..hay “ Trên đời súng
quê hòng ng tở quờc đã vờn mình trên lời lê cấm hờn hờn cấm nhong triờu sóng ôi bao la thăm
thắm bắt ngát cánh đờng vàng vời lũy tre xanh và tiếng ê a đờu làng là kinh nguyờn cờu cho
ngườ i nờm xuờng..” hoờc “ giờ cờ Bờc vô đây bàn tay vờy máu anh em , giờ cờ Bờc vô đây bàn
tay vờy máu đờng bào...” Nhong câu hát mời đờu chờ là lời thỏm sau có lúc cờt lên không ngờ .

Chúng tôi mời đờu mờt ngườ i hát , sau mời ngườ i như truyờn nhau cái say sờa thành nhong bờn
hờp ca hào hùng mà có lúc chúng tôi tiếng nhong ngày nào, thuở còn hàng ngũ.

Có mờt ngườ i làm thơ đã viờt vờ đêm giao thừa . Mờt bài thơ mà tác giờ cờa nó trong mờt phút
cờm hòng đã viờt ra rời chờ phờ biờn cho mờt vài ngườ i bờn rời cờ gờng chờn chờt vào trí nhong .

Đêm ba mờ i sao chờp chùng tiếng hát

Bờ bờn ta i gió nời lên rời

Còn tở cờ a hãy nhen thêm đôi mờt

Đờng ta đi vờng vờ ánh mờt trời

Đêm ba mươi hát bài ca chính huân

Một thuở nào gươm súng đã ngang tàng

Bão cát trắng treo biển lên chiến trường

Gươm người ngủi niềm tin hỡi anh hùng mang

Núi rừng khuya có nghe lời thiên cổ

Ai hát bài xuân đến chốn trường chinh

Một hồn quê, biết bao giờ hỡi người

Đêm giao thừa nhớ lời báo chí quê...

Đã gần ba chục năm qua, trong tâm trí của tôi vẫn luôn luôn nhớ đến ngày cuối năm này. Dù đời sống có lúc buồn, lúc vui, lúc thăng trầm, lúc hào hùng, nhưng những giây phút này không thể nào quên trong đời người. Tôi biết, những bận rộn của tôi những ngày giáp năm ngoài Bắc còn bận khi sống ở quê, những bận rộn của tôi cũng như những bận rộn của tôi. Những bận rộn của tôi, bận rộn của tôi cùng những bài hát cũng đã là một phần không thể thiếu trong đời sống tôi.